

Válka na Ukrajině – mladší žáci (1. stupeň)

Použijte následující **list s obrázky**, z nichž u každého navedete žáky k jednoduchému úkolu a zároveň jim během vypracování **dáte další informace**.

Poslední úkol se věnuje **emocionální stránce zpracování informace o válce**.

Úkol č. 1

Žáci si na mapě vyznačí Českou republiku a Ukrajinu a tipují, jak daleko od sebe země jsou. (Cílem je mimo jiné žáky uklidnit a poukázat na to, že nebezpečí není bezprostřední. Lépe se žákům bude odhadovat, jak dlouho bychom na Ukrajinu od nás jeli.)

- *Ukrajina se nachází v Evropě, mezi námi a Ukrajinou leží Slovensko. Cesta od nás na Ukrajinu trvá autem 16 hodin. To znamená celý den, když nepočítáme dobu spánku. Je to asi, jako když jedete autem do středu Itálie.*
- *(Praha a Kyjev jsou vzdáleny cca 1400 km. Nejvzdálenější konce ČR jsou od sebe asi 600 km.)*
- *Válka na Ukrajině je první válečný konflikt v Evropě po více než 20 letech. České republice válka nyní nehrozí, válčí Rusko s Ukrajinou.*

Úkol č. 2

Kdo ví, jaké barvy má ukrajinská vlajka? Žáci si vybarví mapu Ukrajiny za siluetou dívky (nahore modrá, dole žlutá).

- *Ukrajina je země, která je nám blízká. Mnoho Ukrajinců si už dříve vybralo žít v ČR natrvalo, nebo tu delší dobu pracovat a pak se vrátit domů. Lidí, kteří mluví ukrajinsky, je u nás přes 200 tisíc. To se může zdát hodně, celkem nás tu ale žije přes 10 miliónů, což je mnohem a mnohem více.*
- *(Počty přesně: 180 tisíc občanů Ukrajiny, 50 tisíc zástupců ukrajinské národnostní menšiny, tj. občanů ČR, kteří se hlásí k ukrajinskému původu.)*
- *V minulosti jsme s částí území Ukrajiny tvořili jeden stát. Ukrajinština je slovanský jazyk stejně jako čeština.*

Úkol č. 3

Obrázek ukazuje, co patří k válce. Žáci dovozují, co to je: výbuchy, hluk, zranění, bolest...

- *Proč je současná Ukrajina ve válce? Byla napadena Ruskem, které se snaží nečestně si zvětšit své území. Ukrajina si to nepřaje. V čele obou zemí stojí prezidenti, kteří se již delší dobu nemohou domluvit.*

Do čtverce nakreslete, co by měli prezidenti obou zemí raději udělat, nebo cokoli hezkého, co je opakem války.

- *Naši politici se účastní domlouvání s politiky jiných států v Evropě a společně na prezidenta Ruska tlačí, aby válku skončil. Boje nejspíše neskončí hned. Lidé ze země, kde je válka, utíkají - část lidí z Ukrajiny přijede na nějakou dobu žít na Slovensko, do České republiky, do Polska a dalších zemí. Naše země je připravena jim pomoci.*

Úkol č. 4

Na obrázků je dítě z Ukrajiny, které žije v ČR a v souvislosti s boji na Ukrajině zažívá mnoho pocitů. Jaké to mohou být? Děti kroužkují emotikony pro všechny pocity, které může dítě zažívat. Může se podobně cítit i žák z Ruska? A co ostatní?

- *Dítě může mít na Ukrajině příbuzné, může se obávat o život rodičů, kteří se mohou chtít zapojit do obrany země.*
- *Dítě z Ruska je v podobně složité situaci. Ostatní by mohli jeho osobně spojovat s tím, jak jedná vládní představitelé Ruska, což by bylo naprosto nespravedlivé - za to pochopitelně děti, ani dospělí běžní občané Ruska nemohou.*

Válka na Ukrajině

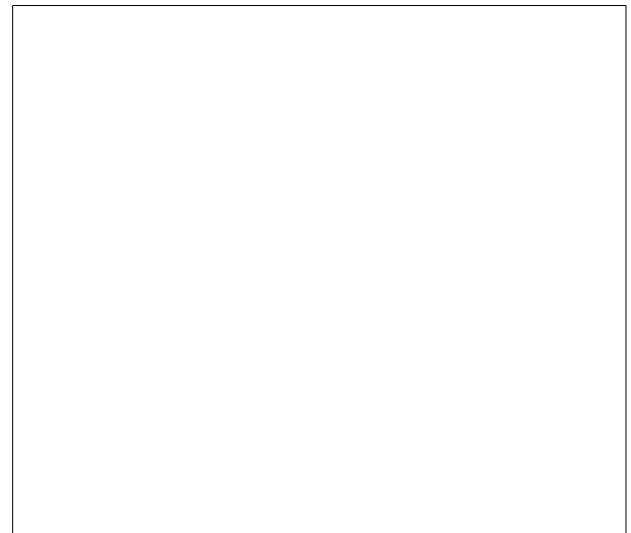
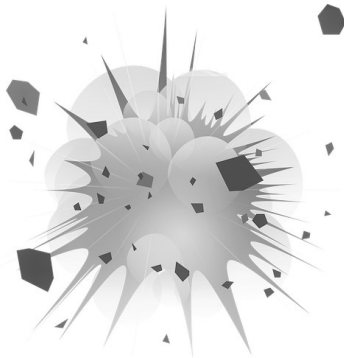
1.

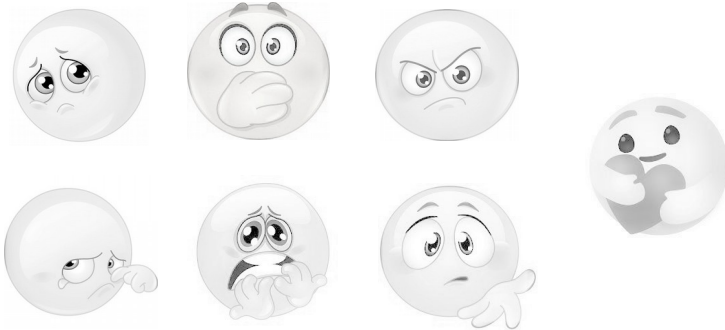
2.

3.

4.

Válka na Ukrajině – starší žáci (2. stupeň)

Nejprve si odpovězte na **otázky po faktech**. Pak pracujte s **příběhem**. Žáci si příběh sami přečtou. Poproste někoho, aby obsah krátce shrnul. Odpovězte společně na další otázky, které míří k **pocitům všech možných zúčastněných**.

Otázky po faktech:

1. Je Ukrajina evropskou zemí?

Ano, leží ve východní Evropě. Nepatří však mezi státy Evropské unie. Nepatří ani mezi státy NATO, kde se se státy Evropy na vojenské obraně podílí i Spojené státy americké.

2. Víte, jak je Ukrajina velká a kolik má zhruba obyvatel?

Jde o druhou největší zemi Evropy hned po evropské části Ruské federace. Má přes 40 tisíc obyvatel.

3. Kdo jsou obyvatelé Ukrajiny? Mluví všichni ukrajinsky?

78% obyvatel tvoří Ukrajinci - ukrajinština je také úřední jazyk. Asi 17% tvoří Rusové, kteří obývají zejména oblast Krymu a dále oblasti Luhanska, Doněcka a okolí Charkova. Ruština je na Ukrajině rodným jazykem pro 30% obyvatel.

Ukrajinština je stejně jako ruština nebo čeština slovanský jazyk - tj. často si rozumíme i bez překladu.

4. Co máme s Ukrajinou společného v naší historické minulosti?

Za Rakouska-Uherska (1867-1918) jsme tvořili společný stát ještě spolu s dnešním Rakouskem, Maďarskem, Německem a dalšími územími. Za první a druhé republiky (1919-1939) do Československa patřila také tzv. Podkarpatská Rus (část Ukrajiny). Později jsme pod nadvládou Ruska byli součástí tzv. Sovětského svazu (SSSR 1922-1991, ČSSR 1960-1989, USSR 1944-1991).

5. Kdy a jak začal současný konflikt na Ukrajině?

V roce 2013, v době, kdy byl na Ukrajině spíše proruský orientovaný prezident Viktor Janukovyč, to přesto vypadalo, že by země mohla vstoupit do Evropské unie. Názory obyvatel byly vyrovnaně rozdělené. Země nebyla v dobré finanční situaci a Rusko jí nabídlo finanční pomoc. Část proevropsky orientovaného obyvatelstva začala koncem roku 2013 veřejně protestovat (největší protest v Kyjevě se nazýval Majdan, přenesl se do dalších velkých měst) a vláda tyto demonstranty začala potírat. Od počátku roku 2014 se nepokoje proměnily v ozbrojené konflikty mezi policií a demonstranty a prezident Janukovyč uprchl ze země. Následně došlo k obsazení Krymu a vyhlášení jeho nezávislosti na Ukrajině.

Aktuálně došlo k ozbrojenému konfliktu, který byl zahájen 24. 2. 2022. Jeho účelem je zřejmě nahrazení současné ukrajinské vlády, záminkou pak údajná nutnost ochrany ruského obyvatelstva před Ukrajinci.

Otázky k příběhu:

6. Z jakých zemí jsou původně asi Ljuba a Arina nebo jejich rodiče? Víme něco o tom, jestli se v ČR narodily?

7. Jaký vztah k sobě obě dívky mají? A jaký vztah mají k Honzovi?

8. Co se vám líbí a co nelíbí na chování jednotlivých dětí? Proč si myslíte, že se chovají, jak se chovají?

9. Jak hodnotíte chování učitelů? Mohli učitelé podle vás udělat něco jinak nebo lépe?

10. Když byste byli třídní učitelkou z příběhu, jak by příběh podle vás pokračoval?

Další reflexe:

11. Představte si postupně, že jste Arina, Ljuba i Honza. Jaké myslíte, že zažívají pocity?

12. Uvědomují si děti z příběhu své pocity ve chvíli, kdy je zažívají? Jak se na nich jejich pocity projevují?

13. Jako Arina a Ljuba zkuste navrhnout, jak byste si přáli, aby se k vám ostatní ve třídě i učitelé chovali v situaci jako je tato?

14. Jaké pocity máte teď aktuálně vy, chcete se podělit?

Válka na Ukrajině

Ljuba & Arina

Ljuba čeká před školou na Arinu, která dlouho nejde. Ostatní na ní trochu divně koukají, ale Ljuba si toho nevšímá. Když konečně vidí kamarádku, volá na ni vesele:

Ljuba: „Kde vězíš? Čekám na tebe celou věčnost.“

Arina: „No, promiň. Nemohla jsem se doma otrhnout od televize.“ Když vidí, jak Ljuba nechápe, zeptá se: „Copak ty ne? Ty vážně nevíš, co se stalo?“

Ljuba: „No nevím, vždyť my ani telku nemáme.“

Arina: „Ukrajina byla v noci napadená. Chápeš to?! Začalo to! Roman, Viky, teta Diana, všichni jsou tam!“

Ljuba: „Počkej. Co se stalo? To nedává smysl. To je úplná blbost...“

Arina: „V noci začaly boje. Ruský vojáci přišli ze tří stran. Jsou už první mrtví. Podívej,“ ukazuje na mobilu fotky poškozených domů.

Ljuba: Nepřítomně kouká. „Co ještě říkali?“, ptá se polohlasně.

Arina: „Různý státy jsou na Putina naštvaní a myslí si, že je blázen. Ale my jdeme pozdě, takže s sebou pohni, jo?“

Holky dobíhají do třídy, ve které je ruch. Učitelka ještě nepřišla.

Honza: „Čau, Ari. Ty jo, co se to tam u vás děje?“

Arina: „Nevím víc než ty. Mohli bychom překecat Křehuli, jestli by nepustila na chvíli zprávy.“

Ljuba: „Co blbneš? Myslíš, že by obětovala písemku z matiky? To by musela bejt třetí světová.“

Honza: „Tak ona je to trochu otázka, jestli z toho nebude třetí světová. A bejt tebou, tak bych se zrovna moc neozýval.“

Arina: „Jak to myslíš Honzo? Ljuba asi za válku na Ukrajině nemůže, ne? Navíc se o ní dozvěděla asi jako úplně poslední...“

Honza: „Furt se povyšuje. Myslí si, že je nejchytřejší. Ty seš totiž, Ljubo, jak ten Putin!“ Honza má radost, že Ljubu projednou setřel. Chvilí je naprosté ticho.

Ljuba: „Ty seš zase jak retardovanej,“ řekne nakonec Ljuba a otočí se v lavici. Zbytek hodiny se sotva pohne.

Den se hrozně vleče. Matikářka sice o bojích neřekla ani slovo, zato zeměpisář o druhé hodině je ve svém živlu. Na košili má připevněnou modrozlutou vlaječku, kterou si zřejmě sám vyrobil. Na tabuli kreslí mapu s šipkami znázorňujícíma útoky a pak vypočítává, jaké sankce na Rusko nejspíše dopadnou. Hlavně, aby to pocítil ten obyčejný ruský lid, to je potřeba!

Arina se dívá z okna a učitele absolutně neposlouchá. Chudák Roman, jestli taky nebude muset bojovat!

Ljuba trhá listy ze sešitu zeměpisu, muchlá je do kuliček a hází po Honzovi. Honza na ní kouká a klepe si na čelo. Obyčejný ruský lid... zní jí v hlavě. To jako třeba babička, kterou nikdy neviděla?

Do třídy přichází češtinářka – třídní. Hezky se usměje, když přerušuje svého kolegu od výkladu a hned se otočí na Arinu a Ljubu. Holky, pojďte se mnou, dneska nemá smysl, abyste se učily...